

BENEDEK ELEK ÁLTALÁNOS ISKOLA BAKONYSZOMBATHELY

Együtt a természettel

Erdei iskolai program az 5. osztályban

*Új tanulószervezési módok alkalmazása, kompetenciák fejlesztése az
Erdei tábor program megvalósítása során.*

Önálló innováció

A megvalósítás időpontja: 2010. április 06 - április 09.

Időtartama: 4 nap

Helyszíne: *Gyermek és Ifjúsági Centrum Zánka*

Általános adatok:

Intézmény neve: Benedek Elek Általános Iskola és Óvoda és Pedagógiai Szakszolgálat Általános Iskolája OM: 201020/003

Címe: 2884. Bakonyszombathely, Kossuth u. 55.

Tel./fax: 06-34-559-031

e-mail: iskola@altisk-bakonyszhely.sulinet.hu

Az önálló innovációt kidolgozók adatai:

Áment Róbertné , Szteblák Zsuzsa , Török Elekné

Segítők:

Janóné Kucserka Mária, Homoki Péterné, Borbély Ilona, Fidlerné Cserhádi Teréz

Együttműködő partnerek:

Intézmény	kapcsolattartó	Feladata
Benedek Elek Általános Iskola	Iskola részéről: igazgató Fenntartó részéről: KTKT elnöke	Programok szervezése, gyermekcsoport felkészítése
Balaton Hajózási Zrt.	Balaton Hajózási Zrt. 8600 Siófok, Krúdy stny. 2.	Hajózás biztosítása
Zánkai GYIC KHT	Intézményvezető	szállás, étkezés, utaztatás
Múzeumok		Program biztosítása

Az erdei iskolai foglalkozás nem új jelenség, de újszerű tartalommal, az adott hely természeti környezetéhez igazodó programokkal, korszerű tanulószervezési eljárásokkal megtöltve lesz önálló innováció.

Az erdei iskolai program során új, korszerű szemlélettel tudjuk a tananyag feldolgozását megvalósítani. Az ismeretszerzésen túl kiemelt szerepet tulajdonítunk

- a közösségépítésnek,
- a környezettudatos szemlélet kialakításának,
- a közvetlen tapasztalatszerzésből kiinduló tudásnak.
- Az új tanulószervezési módok alkalmazásának (frontális munka, csoportmunka, terepgyakorlat)
- Az ismeretek megszerzésének iskolán kívüli megszerzésére ad lehetőséget. A tanulás új módjai, a természetes körülmények közötti megfigyelés, tapasztalás, élményszerzés, tevékenykedtetés, rendszerezés, elemzés, kap nagy szerepet.

Résztevők: 5. osztályos tanulók (25 fő), kísérő tanárok (3 fő)

Az osztály rövid jellemzése

Az osztályban 7 fiú és 18 lány tanul. Az eredetileg 24 fős létszámú közösségbe egy halmozottan hátrányos helyzetű kislány került az erdei iskola kezdete előtt két héttel. Iskolánk az ő számára is biztosította a részvételt.

Az osztályban 12 fő HH illetve HHH tanuló van. Mindenki egyforma eséllyel vehetett részt az erdei iskolai programban.

A tábor során 5 csoportra osztottuk a tanulókat, a csoportalakítás a tanulókra volt bízva. A csoporton belül minden tanulónak volt saját feladata is.

Az egyéni belső motiváció, és az osztály összetartása is erősödött a közös tevékenységek során.

A program célja:

- **A Balaton-felvidéki Nemzeti Park (Káli medence), a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum megismerése, a környezet és természet tanulmányozása,**
- **új ismeretek szerzése** új tanulás-szervezési módok, technikák alkalmazásával
- Készségek fejlesztése (Téri tájékozódás, mozgáskészség fejlesztése; figyelem fejlesztése, gondolkodás, érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, a csoportmunka sajátosságaiból adódóan gyakorolják az együttműködést; a kirándulás alkalmával a helyes viselkedés szabályait)
- Az osztályközösség, és a tanulók személyiségjegyeinek fejlesztése, megfelelő viselkedési normák és formák kialakítása
- A hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének növelése, lehetőség biztosítása az osztály minden tanulójának, hogy megismerkedjenek hazánk egyik legszebb tájegységével, növény és állatvilágával.
- Az élményszerzés lehetőségének biztosítása
- Kompetenciák fejlesztése (Szociális és környezeti kompetencia, szövegértés, szövegalkotás, logikus gondolkodás)
- mozgáskultúra fejlesztése (erő, ügyesség, koncentráció, figyelem, összpontosítás, kitartás)
- Ismerjék meg természeti értékeinket

Konkrét megfogalmazott célok, elvárások a tanulókkal szemben:

- Ismerjék meg a gyermekek a környezetüket, a természetet személyes meg tapasztalással
- Szeressék meg a természetet, legyen igényük arra, hogy minél több időt töltsenek a természetben
- Legyenek képesek megvizsgálni, megfigyelni a természetben lejátszódó folyamatokat, és a folyamatok között az összefüggéseket meglátni
- Megfigyeléseit, tapasztalatait saját szavaikkal, egyszerűen tudják megfogalmazni és rajzban és írásban rögzíteni.

- Vegyék észre környezetük szépségeit, fejlődjön kritikai érzékük, és esztétikai érzékük
- Fejlődjön környezettudatos magatartásuk. Minden lehetséges alkalommal védjék és óvják a környezetüket, a természetet. Tudatosuljon bennük, hogy felelősséggel tartozunk a természettel, és környezetünkkel szemben.
- A tanulók legyenek együttműködők a játékok, a beszélgetések, foglalkozások, kirándulások során a társaikkal, és a pedagógusokkal
- Épüljön be a szokásrendjükbe a másokra odafigyelő, segítő magatartás
- Vegyék észre a természetben az egymásrautaltságot
- Vegyék észre az éghajlat és az életfolyamatok egyszerűbb összefüggéseit
- Fejlődjön tanulási képességük párban és csoportban (munkamegosztás, együttműködés, utasítások követése)
- Fejlődjön a lényegkiemelés, jegyzetelés helyes technikája

A célok elérése érdekében tervezett tevékenységek:

- megfigyelés,
- jegyzetelés,
- kutatómunka,
- mérések, vizsgálódások,
- feladatlap készítés, kitöltés
- terepgyakorlat,
- túrák (Gyalogtúra, éjszakai túra)
- kirándulás,
- sport, játék,
- kézműves foglalkozások
- Vetélkedő
- beszélgető körök, szóbeli beszámolók

A program kidolgozásának főbb lépései

Tervezési, szervezési időszak

A tervezési szakaszban megvalósult:

- a program időtartalmának meghatározása
- a célok, várható eredmények megfogalmazása
- célok megvalósítását segítő feladatok meghatározása
- a programba bevonható személyek listájának összeállítása,
- a szükséges tárgyi, anyagi feltételek feltárása
- a sikerkritériumok, az eredményesség meghatározása

A szervezési szakaszban megvalósult:

- A program részletes tervének, feladatlapoknak a kidolgozása
- a szülők tájékoztatása a programról (szülői értekezlet)
- tanulók tájékoztatása (osztályfőnöki és életvitel órákon)
- Kapcsolat felvétele, időpont egyeztetése a program megvalósításához szükséges személyekkel, szolgáltatókkal.

Főbb tevékenységek részletezése

IDŐPONT	TEVÉKENYSÉG	ÉRINTETTEK, RÉSZTVEVŐK
2010.02.26	Célok, feladatok rögzítése. Ötletelés. Milyen programokat szervezzünk? Milyen feladatokat adhatunk?	Program kidolgozói, program megvalósítását segítő pedagógusok
	Kapcsolat felvétele a szolgáltatóval, szerződéskötés a szolgáltatásra	Igazgató Fenntartó képviselője
2010.03.01- 2010.03.30	A program szakmai anyagának kidolgozása (Foglalkozás tervezetek, feladatlapok elkészítése)	<ul style="list-style-type: none"> • Áment Róbertné • Szteblák Zsuzsa • Török Elekné
	Tanulók tájékoztatása osztályfőnöki órán	Osztályfőnök Borbély I.
	Szülők tájékoztatása írásban, nyilatkozatok kérése a program támogatásáról	Osztályfőnök Borbély I.
	Tanulók tájékoztatása életvitel órán. Kirándul az osztály téma feldolgozása.	Életvitel tanár (Janóné K. Mária)
	Tanulói ráhangolás az erdei táborra. Ismeretek gyűjtése, a Balaton felvidékről.	tanulók
	Orvosi egészséglapok beszerzése	Osztályfőnök , tanulók (Borbély I.)
	Szülői értekezlet az erdei tábor előtt	Osztályfőnök, Igazgató, érintett szülők

Megvalósítási szakasz

A kidolgozott program a következő területekhez, tananyagokhoz kapcsolódik:

- **Természetismeret, (Életvitel) tantárgyakhoz:**
 - Tájékozódás a térképen, tájékozódás a térben. (Földrajzi irányok, térképelek)
 - Időjárás, és éghajlati elemek (Hőmérséklet, csapadék, napsütés, levegőtisztaság)
 - A víz körforgása

- Felszíni formák (Tó, hegység, folyó, patak, medence,)
 - Állatok a ház körül (Salföldi major)
 - Afrika állatvilága (Afrika múzeum)
 - Környezetünk növény és állatvilága (Tanösvény növényzete, a Balaton élővilága)
 - A Balaton
- **Szövegértés, szövegalkotás** (feladatok értelmezése, beszámolók készítése)
 - **Vizuális kultúra, művészetek:** kézműves foglalkozás (rajzok, gyöngyfűzés)
 - **Testnevelés:** sportfoglalkozás, túra, labdajátékok
 - **Történelem:** magyar történelem (Tihanyi apátság)
 - **Matematika:** táblázat készítése, grafikonok készítése, átlaghőmérséklet számítása

Felhasznált tankönyvek, munkafüzetek:

- 5. osztályos Természetismeret tankönyv, és munkafüzet (Mozaik kiadó)
- Somlai Szilárd: Kankalin-füzetek. Segédanyag kiránduláshoz, erdei iskolához

Erdei iskola Programtáblázata

Osztály: 5. osztály

Program címe: Együtt a természettel:

Program célja: Ismerkedés a Balaton-felvidéki Nemzeti Park (Káli medence) és a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum természeti értékeivel

Helyszín: Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum Kht. területe

1.nap					
Idő	A foglalkozások megnevezése	Pedagógiai célja	Módszerek, munkaformák	Szükséges eszközök	Az ellenőrzés, értékelés módjai
Dél-előtt	Érkezés, szálláshely elfoglalása. Terepszemle, időjárási megfigyelések elvégzése (2 óra)	Ismerkedés a helyszín természeti és épített környezetével Éghajlati elemek megfigyelése	Előzetes szempontok alapján, csapatokban önálló munka (megfigyelés, tapasztalás)	Zánka GYIC térképe, hőmérők, feladatlapok	Feladatlap ellenőrzése, megbeszélés
Délután	A Balaton természeti arca (3 óra) A B-f. N:P. Séta a Balaton partjára Játék	Ismeretszerzés a Balaton kialakulásáról, természeti arcáról, jelentőségéről Labdajáték, hintázás	Feldolgozás csoportmunkában, feladatlapok segítségével Megfigyelés, tapasztalás Közös játék	Feldolgozandó szöveg, feladatlapok , atlasz, tesztlap (totó) Labdák	Tesztlap (totó)
Este	A nap értékelése, vélemények megfogalmazása (1 óra) Éjszakai túra (1 óra)	A nap folyamán elhangzott ismeretek felelevenítése, Önértékelés fejlesztése, közösségfejlesztés Az éjszaka hangjainak, fényének megfigyelése	Rendszerezés Csillagtúra, ismeretátadás Az erdei iskola területén, a Balaton parton	Feladatlapok , napló Zseblámpa	Értékelés, jutalmazás Legbátrabbak jutalmazása

2.nap					
Dél- előtt dél- után	Kirándulás, túranap a Káli-medencébe: • Hegyes-tű-geológiai bemutató-hely (3 óra) Szentbék-kálai- kőtenger Kornyi-tó- karsztjelenségek (1 óra) Salföldi major (2 óra) Afrika Múzeum (2 óra)	Ismerjék meg a Balaton-felvidék kialakulását, felszínformáját Őshonos állatfajták megismerése, gazdálkodás Ismerkedés Afrika állataival, a múzeum belső világával	Szakvezetés a helyszíneken: frontális munka bemutatás, élménynyújtás, megfigyelés tapasztalás, elemzés, rögzítés Csoportmunka segítségével megfigyelések elvégzése, rögzítése Az állatvilág összehasonlítása	Térkép, feladatlap a Káli-medence diaráma feladatlapjával, jegyzetfüzet, növény és állathatózók	
Este	A nap értékelése , vélemények megfogalmazása (1 óra) Kézműves foglalkozás (2 óra)	Önértékelés, közösségfejlesztés Kézügyesség, kreativitás fejlesztése	Megfigyelés, tevékenykedtetés Rajz készítése, papírhajtogatás, gyöngyfűzés	A Balaton-felvidéki N.P. jelképének feldolgozása, figura	Pontgyűjtés Kiállítás az elkészült munkákból
3. nap					
Dél- előtt	Ismerkedés a GYIC Kht. geológiai értékeivel (3 óra)	Ismerjék meg a GYIC területén található mészkő feltárást (szarmata mészkő) és a bennük található fossziliákat	Terepi foglalkozás: élménynyújtás, tapasztalás	Ecet, nagyító, jegyzetfüzet, földtörténeti táblázat	Feladatlap az ellenőrzéshez
Dél- után	Az élő és élettelen természet (2 óra)	Ismerkedés a tanösvény növény és állatvilágával Az erdő szintjeinek megfigyelése	Terepi foglalkozás, a biológiai tanösvény végigjárása, élménynyújtás, megfigyelés, tapasztalás Mozgáskultúra fejlesztése: ügyes-	Jegyzetfüzet, növény és állathatózó, nagyító	A tanösvényen megismert növény és állatfajok felsorolása, összegyűjtése

	Sportfoglalkozás (2 óra)	Az erdei tornapálya kipróbálása	ség, koncentráció, figyelem, összpontosítás	Tornapálya eszközei	Eredményhirdetés, pontszerzés
Este	Vetélkedő (1 óra) A nap értékelése, vélemények megfogalmazása (1 óra)	Az erdei iskolában megszerzett ismeretek felhasználásával.	Csoportmunka	Vetélkedőhöz feladatlapok, rókavadászat, naplók, dossziék értékelése	
4.nap					
Dél-előtt	Sétahajózás: Zánka-Badacsony–Zánka útvonalon (3 óra)	Tájékozódás gyakorlása a hajóról	Élménynyújtás, megfigyelés összehasonlítás	Térkép, iránytű	
Délután	Tihany (2 óra) Balatonfüred (3 óra) Hazaindulás	Ismerjék meg Tihany történelmi emlékeit, nevezetességeit Ismerjék meg Balatonfüred nevezetességeit	Látogatás a tihanyi apátságban Lóczy Lajos sétaút nevezetességei Gyönyörködés a tájban Séta a mólón és környékén		

Összefoglaló, értékelés:

Az erdei tábor program sikeresnek mondható, a kitűzött célokat sikerült megvalósítani. A programok mindegyikét pozitívan értékelték a gyerekek. A közösen, kis csoportokban vagy osztályszinten végzett vizsgálódások, kirándulások, tapasztalatszerzés és tanulás tovább építette, erősítette a csoportot, az osztály közösségét.

A tanulók minden nap véleményt mondhattak a programokkal kapcsolatban. Megtanulták értékelni a saját eredményeiket, és egymás munkáját is.

Értékelőlapjukból is az tűnik ki, hogy jól érezték magukat, hasznos volt az erdei táborban eltöltött idő. . (Ld. melléklet)

Mindenki szépnek ítélte a szállást. Sokan ugyancsak pozitívan értékelték, hogy együtt lehetnek a barátaikkal : "egy házban, egy szobában." és sokat beszélgethetnek, játszhatnak A szabadidős tevékenységek közül kiemelt helyen szerepel a sok mozgás:a tornapálya kipróbálása, sport, játékok a stadionban, túrák.

Az erdei iskola az ismeretek bővítésén kívül hozzájárult a csoport és az osztályközösség építéshez, erősítéshez is.

Fenntarthatóság, az önálló innováció működésének ellenőrzése

Indikátorok	Mérés		Dokumentum Határidő	Ki készíti el?	Elvárt eredmény
	időpontja	Eszköze	intézmény/együtműködő partner / felé		
Tanulók,	Napi programok végén, zárásakor	Feladatlapok, tanulói beszámolók	Elkészült munkák, beszámolók, egyéb tanulói produktumok Határidő:	Csoporttal dolgozó pedagógusok	Adott nap, programsorozat eseményeinek összegyűjtése, felidézése, rendszerezése
Szülők	Tanév vége	Véleménykérő lap	IMIP (elégedettségi felmérés a szülők és tanulók részéről)	Minőségirányítási koordinátor	
Csoporttal dolgozó pedagógusok	Tanév vége		Írásbeli beszámoló	Csoporttal dolgozó pedagógus	Az erdei iskolában megszerzett ismeretek hasznosíthatósága, tanulók, szülők elégedettsége

A nyilvánosság biztosításával összefüggő tevékenységek

- Az együttműködő partnerek tájékoztatásának eljárásrendje.
 - Tanulók:
 - Osztályfőnöki órán
 - Tanítási órákon
 - Szülők tájékoztatása:
 - Szórólap
 - Szülői értekezlet
 - Média
 - Helyi lap
 - Megyei lapok
 - Helyi kábel TV
- Elektronikus tájékoztatással összefüggő feladatok.(honlapon való megjelenés)
 - Iskola honlapján való megjelenés
 - Kistérségi honlap
 - Dokumentációk:
 - Szakmai beszámoló
 - Fényképek
 - Gyerekmunkák

Mellékletek:

- Foglalkozások vázlata
- Tanulói feladatlapok
- Elégedettségi kérdőívek
- Fényképek

Foglalkozások vázlata

1. nap

1. Időjárási megfigyelések elvégzése csoportonként a feladatlap alapján: (naponta háromszor!) Időjárási megfigyelő lap

- Reggel indulás előtt (otthon)
- Érkezés, szálláshely elfoglalása után
- Este

Átlaghőmérséklet kiszámítása, grafikus ábrázolása

2. Terepszemle: a tábor fontosabb részeinek megkeresése csoportonként, alaprajzi térkép segítségével Térképvázlat

1. csoport: étterem
2. csoport: központi épület
3. csoport: nyári épületek
4. csoport: sportpálya

Találkozás: a felvonulási téren, majd a szálláshelyre visszamenet minden csoport megmutatja a keresett helyszínt.

3. Ismeretszerzés a Balaton természeti arcáról Feladatok az önálló csoportmunkához (borítékokban) MOZAIK 5. oszt Tk. és Mf. alapján

1. csoport (szöveg 67. oldal, flap 1.a, 2. f.)

Adatok:

1. Határoló tájak
2. Méretek:
 - hossza
 - szélessége
 - mélysége
3. Félszigete
4. Tápláló és vízelvezető folyója
5. Északi és déli oldal jellemzése
6. Jellemző szele

2. csoport (szöveg Tkv. 67. oldal, flap 1.b. f.)

Kis-Balaton:

1. Milyen formája volt régen?
2. Hogyan töltődött fel?
3. Milyen fontos szerepe volt régen a Kis-Balatonnak?
4. Mire törekednek napjainkban?

3. csoport (szöveg 67-68. oldal, flap 3-4. f.)

Az idegenforgalom fontos területe

1. Mire lehet használni a Balatont?
 - nyáron
 - télen
2. Nevezetességek:
 - Tihany
 - Balatonfüred
 - Siófok
3. Közlekedés a Balaton partján

4. csoport (szöveg 68. oldal, flap 5.f.)

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park

Melyek a részei?
Milyen felszínformák jellemzik?
Látnivalók, növény és állatvilág
Kiegészítő feladat (szöveg 69. oldal)
Olvasd el!

Csoportok beszámolója

TOTÓ a foglalkozás ellenőrzéséhez

4. Séta a Balaton-partra: megfigyelés, élményszerzés (frontálisan)

- tájékozódás (Nap, iránytű, térkép segítségével)
- a víz színe, mozgása
- a levegő mozgása (szél)
- növények a vízparton
- állatok

2. nap

1. Kirándulás, túranap a Káli-medencébe idegenvezetéssel

A Balaton-felvidék kialakulásának, felszínformájának megismerése (frontális munka, bemutatás, élménynyújtás-tanulói jegyzetkészítés)

- **Hegyesztű-geológiai bemutatóhely látogatása**
 - A Hegyesztű kialakulása, mai formája
 - Kilátás a Hegyesztűről a Káli medencére, annak részeivel való ismerkedés diárma segítségével feladatlap
 - A Dunántúl legjellemzőbb kőzeteinek megfigyelése, feljegyzése (szabadtéri kiállítás)
- **Szentbékáll-kőtenger**
 - Rövid túrán ismerkedés a kőtenger kialakulásával, növény és állatvilág megfigyelése, (fekete kökörtűz, téli zöld meténg, fürgegyík, zöld gyík)
 - jegyzetkészítés
- **Kornyi-tó-karsztjelenségek**
 - A kopár mészkő-fennsík jellegzetessége
 - Dolina-tó fogalma
 - Növény és állatvilág (nádas, tavaszi hérics, homoki pimpó, ürgetelepek, unkák)

- **Salföldi major**
 - Őshonos állatfajták megfigyelése, jegyzetelés
 - Gazdálkodás a majorban

2. „Egy kis Afrika a Balatonfelvidéken”: látogatás az Afrika Múzeumban Balatonedericsen

- A múzeum belső világa (bemutató)
- Nagy Endre munkássága (bemutató)
- Afrikai állatok (tanári irányított megfigyeléssel)
- Jegyzet készítése a látottakról

3. nap

1. Ismerkedés a GYIC Kht. geológiai értékeivel

- Ismerjék meg a GYIC területén található mészkő feltárást (szarmata mészkő) és a bennük található fossziliákat.
- Terepi foglalkozás: élménynyújtás, tapasztalás
- Csoportmunkával a hallottak rögzítése földtörténeti táblázat, feladatlap

2. Terepi foglalkozás a tanösvényen

- Ismerkedés a tanösvény növény és állatvilágával
- Az erdő szintjeinek megfigyelése

3. Az erdei tornapálya kipróbálása.

4. Vetélkedő az erdei iskolában megszerzett ismeretekből

- Bakonyszombathelytől Zánkáig: településnevek összegyűjtése
- Növényismeret (az erdei iskolában megismert növények azonosítása) képek
- Rókavadászat
- Keresztrejtvény kitöltése keresztrejtvény
- TOTÓ totó

5. Esti mese: Tihanyi visszhang, és a kecskekörmök regéje (Másnapi kirándulás előkészítése)

4. nap

1. Sétahajózás: Zánka-Badacsony–Zánka útvonalon

Tájékozódás gyakorlása a hajóról (Irányok, hegyek, települések)

Megfigyelés.. A víz mozgása, a sétahajó főbb részei.

Az útvonal bejelölése a térképen.

Helyes viselkedés szabályai hajózás közben. (Tengeribetegség, nem hajolunk ki, hol helyezkedjünk el a hajóban, stb.)

2. Tihany

- Rövid ismertető, a feladattal megbízott csoport részéről.
- Megfigyelési szempontok, feladatok kijelölése feladatlap segítségével. Tihany feladatlap

3. Balatonfüred

- Lóczi barlang megtekintése
- Jókai Kilátó
- Séta a Balatonfüredi parti sétányon.(Rabindranath Tagore sétány) Emléktáblák, szobrok megtekintése.
- Séta a főutcán, a Balaton partján. Búcsú a Balatontól. **(3 óra)**

4. Hazaindulás

Tanulói feladatlapok

1.a. Az Időjárás

Naponként figyeljétek meg az időjárás jellemzőit, töltsétek ki a táblázatot!

Időpont: 2010.04.16-2010.04.19.

AZ IDŐJÁRÁS ELEMEI	kedd	szerda	csütörtök	péntek
Levegő hőmérséklete (°C)				
Reggel				
Délben				
Este				
Felhőképződés, ill. napsütés (Húzd alá a megfelelőt)	Borús, felhős napos	Borús, felhős napos	Borús, felhős napos	Borús, felhős napos
Csapadék mennyisége	Sok, kevés, nincs	Sok, kevés, nincs	Sok, kevés, nincs	Sok, kevés, nincs
Szél erőssége	Szélcsend, szellő, szél, vihar	Szélcsend, szellő, szél, vihar	Szélcsend, szellő, szél, vihar	Szélcsend, szellő, szél, vihar
Iránya ÉNy, D, stb.				

1.b.. Alkossatok mondatokat!

A következő kifejezések szerepeljenek!

- Napsugárzás: napos, felhős, borús
- Csapadék: nincs, kevés, sok
- Szél: erőssége szerint: szélcsend, szellő, szél, vihar
- iránya szerint: ÉNY-i, D-i stb.

2. Terepszemle

Jelöld meg a szálláshelyünket a térkép vázlaton! Keressétek fel a térkép segítségével a tábor fontosabb pontjait! Jelöljétek a megtalált pontokat a térképen!

1. csoport: étterem
2. csoport: központi épület
3. csoport: nyári épületek
4. csoport: sportpálya

Találkozás a felvonulási téren, majd a szálláshelyre visszamenet minden csoport megmutatja a keresett helyszínt.

3. A Balaton természeti arca: feladatlap önálló csoportmunkához

A Használd a tankönyv részletét, a feladat megoldásához!

A BALATON

Hazánk legnagyobb és legszebb tava, a **Balaton**, a Dunántúli-középhegység és a Dunántúli-dombság között helyezkedik el. Hossza 77 km, legnagyobb szélessége 15 km. Átlagosan 3 m mély.

Északi partján kis földnyelv nyúlik a tóba: a **Tihanyi-félsziget**.

A Balatont a beömlő patakokon és a csapadékvízen kívül főként a Dny-ról érkező **Zala-folyó** táplálja. A tó felesleges vizét a **Sió-csatorna** vezeti le a Dunába.

A Balaton medencéje az északi oldalon hirtelen mélyül, és többnyire sziklás. A déli part sekélyebb és homokos. A Balaton vizének hőmérséklete nyáron 20–28 °C között mozog. Hideg teleken többnyire befagy.

Az északnyugatról érkező, a hegységeken átbukó szél gyakran felkorbácsolja a tó vizét. Ilyenkor nagyra nőnek a hullámok, és veszélyes a fürdés, vitorlázás, vízisízés. A viharjelzésekor gyorsan el kell hagyni a tavat.

A BALATON EGYKORI ÖBLE, A KIS-BALATON

A Kis-Balaton valaha a Balaton öble* volt, Mocsaras vidékét a Zala töltötte fel hordalékával.

A Kis-Balatonnak régen fontos szerepe volt a Balaton vízminőségének megóvásában, mert megszűrte a Zala folyó vizét. Amikor a Zalát gátak közé szorították, a Kis-Balaton már nem védte a Balatont.

Ma a régi állapot visszaállítására törekednek. A Kis-Balaton területét ismét vízzel árasztják el, és víztározókat építettek, amelyekben leülepszik a Zala hordaléka, szennyezett vizének egy része átszűrődik, és tisztábban jut a tóba.

AZ IDEGENFORGALOM FONTOS TERÜLETE

A Balatont és környékét a nyári időszakban sok pihenni, sportolni, üdülni vágyó ember keresi fel. Jelentős az **idegenforgalom**.

Az északi parton a mélyebb víz kedvez az úszó és vitorlázóspornak. A környező hegyek szépsége, a táj műemlékei*, a népi építészet alkotásai – a nádfedeles falusi házak, présházak, pincesorok – is sok látogatót

67.1. A Balaton. ► Hogyan keletkezett a medencéje?

67.2. A Sió-csatorna zsilipjének* nyitásával és zárásával szabályozzák a Balaton vízszintjét

67.3. Balatoni strand

68 HAZÁNK: MAGYARORSZÁG

68.1. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park elhelyezkedése

68.2. A tihanyi apátság

68.3. Fattyúszerkő a fészken

vonzanak. Sokan keresik fel az északi part látványai között a **Tihanyi-félszigetet**. Templomának két tornya már messziről látszik. Altemplomában nyugszik I. András királyunk. A félsziget ÉK-i részének leglátogatottabb helye a szénsavas forrásairól* is híres **Balatonfüred**. A déli part forgalmas központja a Sió-csatorna eredésénél **Siófok**.

A Balatonra utazókat szállodák sokasága fogadja. A part települései szinte összenőttek. Lakosságuk egy része az idelátogatók ellátásával foglalkozik.

A tó vize nyáron a halászoknak, télen a nádvágóknak ad munkát.

A Balaton mindkét partján forgalmas út- és vasútvonal vezet. A tó vizén a nyári időszakban rendszeres hajójáratok közlekednek.

A BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK

A Balatontól északra elterülő tájak értékeit a Balaton-felvidéki Nemzeti Park őrzi. A nemzeti park a Bakonyhoz tartozó **Keszthelyi-hegység**, a **Balaton-felvidék** és a **Kis-Balaton** területén található. A többi nemzeti parkunktól eltérő vonása, hogy belterületeket, üdülőhelyeket is nagy számban foglal magába. Felszínén és mélyében a mészkőhegyek jellemző formái (fennsíkok, barlangok*), a hajdani vulkánosság maradványai és alacsonyan fekvő mocsaras, vizenyős területek egyaránt megtalálhatók.

A Balatontól ÉNy-ra, még a tó kialakulása előtt, valaha vulkánok működtek. Izzó lávájuk megszilárdult anyagát a Tihanyi-félsziget bazalttömbjei, a Badacsony és a Szent György-hegy **bazaltoszlopai** őrzik.

A bazalthegyek **bükköseiben** az erdei ciklámen él. Medencéinek védett növénye a lisztes kankalin.

A **Kis-Balaton** vadvízországában a **nádas, hínáros** növénytakaságok váltják egymást. Vizeiben nyílik a fehér tündérrózsa, és a világ legkisebb virágos növénye: a vízidara. A terület **madárvilága** Európában egyedülálló. Kócsagok, gémekek, kárókatonák költenek itt.

A nemzeti park tájképéhez hozzátartoznak az építészeti, kultúrtörténeti emlékek* is. Várromok, templomok, kastélyok, régi pincék hívogatják a látogatót. A Badacsony hegy oldalában a rómaiak több mint ezer éve már szőlőt termesztettek. A badacsonyi borok ma is híresek.

J JEGYEZD MEG!

A Balaton hazánk legnagyobb és legszebb tava. Északi partja mélyebb, a déli sekélyebb. A Balatonon és környékén nagy az idegenforgalom. A terület értékeit a Balaton-felvidéki Nemzeti Park őrzi. A Kis-Balaton madárvilága egyedülálló Európában.

e ELLENŐRIZD TUDÁSOD!

1. Hol fekszik a Balaton? Ismertesd a méreteit!
2. Mi a különbség az északi és a déli part vízmélysége között?
3. Mely folyók és hogyan szabályozzák a tó vízszintjét? Hogyan védi a Kis-Balaton víztározója a Balaton vizének tisztaságát?
4. Mit mutatnál meg ismerősödnek a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban?
5. Melyek a tópart legfontosabb városai? Keresd meg ezeket a térképen is!

K KUTASS!

1. Nézz utána! Ki volt a Balaton legismertebb kutatója? Kit hívtak a Balaton festőjének?
2. Gyűjtsd össze, hová érdemes a Balatonnál kirándulni, milyen látnivalókat, programokat kínál ez a vidék! Mutasd be a lehetőségeket!

O OLVASD EL!

Fekete István *Tuskevár és Téli berek* c. könyvei a Balaton élővilágával is megismertetnek. Olvasd el őket!

Keszthelyen található a Balaton-múzeum. A város híres látnivalója a Festetics-kastély. Egykori gazdája, Festetics György alapította meg 1797-ben a mai Agrártudományi Egyetem őseit (Georgikon), amely Európa első rendes gazdasági iskolája volt.

A Balaton vizének tisztaságát úgy is védik, hogy szabályozzák a part menti területeken a műtrágya felhasználást. A vízbe jutó műtrágya ugyanis apró élőlények (moszatok) elszaporodását indítja meg. A műtrágya megkötését a nádasok is segítik. Ezért korlátozzák a nád vágását. A téli nád levágása viszont fontos, mert szerves anyagot* von el a területről. A part menti települések csatornázásával a szennyvizek bejutását igyekeznek megakadályozni.

69.1. Kárókatona

69.2. A Szent György-hegy bazaltorgonái.
▶ Hasonlítsd össze a bazaltot az andezittal!

69.3. Szőlőtermesztés Badaacsonyan

4.A Balaton

TOTÓ a foglalkozás ellenőrzéséhez

1. Melyek a Balaton helyes adatai?

- 1. 77 km; 15 km; 3m
- 2. 75 km; 13 km; 11m
- x 72 km; 18km; 5m

2. Tápláló vize

- 1. Sió
- 2. Rába
- x Zala

3. A Balaton vizét vezeti a Dunába:

- 1. Kapos
- 2. Sió
- x Dráva

4. Ki volt a Balaton élővilágának írója

- 1. Fekete Gyula
- 2. Fekete István
- x Somogyi Győző

5. Hol található I. András sírja?

- 1. Balatonfüred
- 2. Siófok
- x Tihany

6. Melyik védett madár található az 5 forintson?

- 1. nagykócsag
- 2. fehér gólya
- x. fecske

7. Melyik védett növény képe található a 20 forintson?

- 1. nőszirm
- 2. ankalin
- x. hóvirág

8. Melyik nemzeti park területén található Zánka?

- 1. Őrségi
- 2. Balaton-felvidéki
- x. Duna-Dráva

9. Hogyan keletkezett a Balaton medencéje?

- 1. jégvájta mélyedésben
- 2. vulkáni kráterben
- x. süllyedéssel

10. Mikor keletkezett a Balaton?

- 1. 2 millió éve
- 2. 15-20 ezer éve
- x. 10-12 ezer éve

11. Milyen irányú a Balatonra ereszkedő szél?

- 1. É-i
- 2. ÉK-i
- x. ÉNY-i

12. Mi volt régen a Kis-Balaton szerepe?

- 1. táplálta a Balatont
- 2. megszűrte a Zala-folyó vizét
- x. levezette a Balaton vizét

13. Hol van a Balaton legmélyebb pontja?

- 1. Tihanyi kút
- 2. Sió csatorna
- x. Zala torkolata

5. A víz tulajdonságainak vizsgálata

Vizsgálat időpontja:

Javasolt mennyiség: 500 cm³

Vizsgáljuk meg a víz tulajdonságait!

Feladatok!

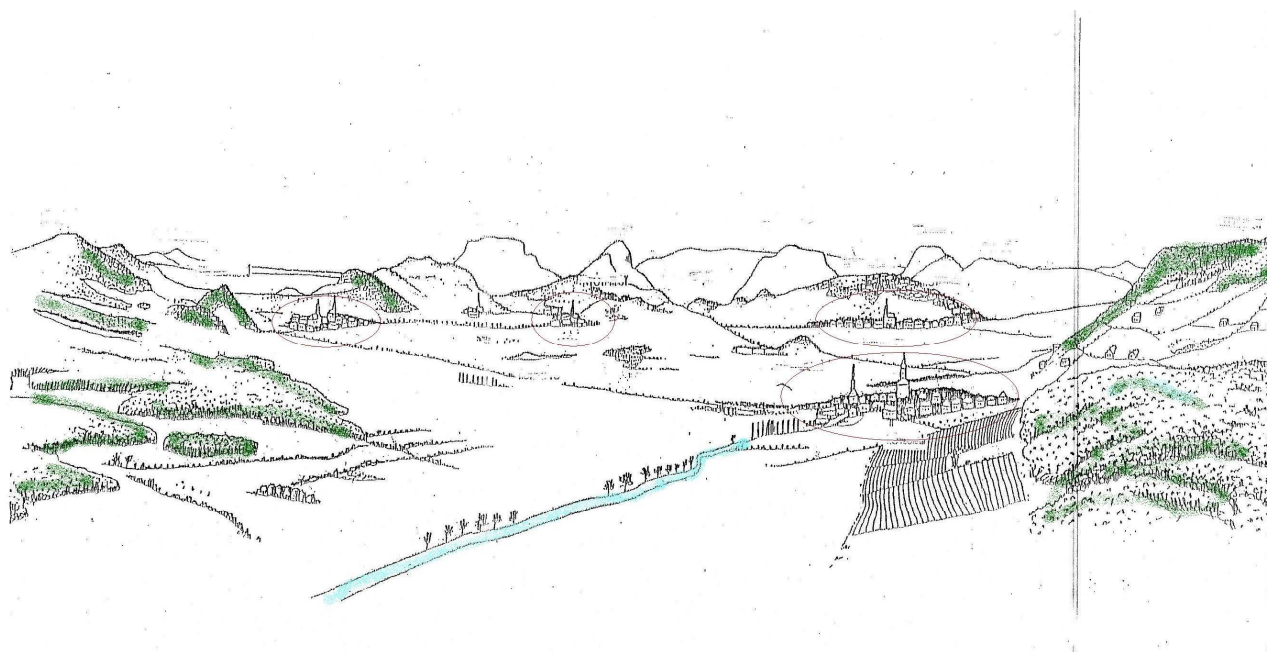
- Jegyezzétek fel az adatokat a táblázatba!
- Hasonlítsuk össze a két minta adatait!
- Magyarázd meg, mi az oka az eltéréseknek?

A VÍZ TULAJDONSÁGAI

	1. minta: CSAPV ÍZ	2. minta: TERMÉSZETES VÍZ (Balaton)
mintavétel helye:		
Hőmérséklet (°C)		
1. mintavételkor		
2. mintavételkor		
Szín		
Szag		
Átlátszóság		
Lebegő anyagok** azonosítás kézi nagyítóval		

Eszközök: vízhőmérő, mérőedény, kézi nagyító

6. A diaráma kép segítségével azonosítsd az előtted látható hegyeket a Hegyestűi látvány alapján!

7. Készíts jegyzetet a Dunántúl legjellegzetesebb kőzeteiről (szabadtéri kiállítás alapján)

III. Hegyestű Geológiai Bemutatóhely

1. A Balaton-felvidéki tűzhányók kb. mikor törtek ki legutoljára?

- a. 200 éve b. 20 millió éve c. 2 millió éve

2. Éltek-e dinoszauruszok a balatoni vulkánok mellett?

- a. igen b. nem, csak később c. egyáltalán nem

3. Milyen ásványi nyersanyagot bányásztak a Balaton-felvidéken?

- a. bauxit b. építőkö c. mangán

4. Milyen kőzetből épül fel a Hegyestű?

- a. vulkanikus b. üledékes c. metamorf

8. Készíts fényképet, és írd le a nevét a Kötengernél látott növényeknek, és állatoknak!

(fekete kökörcsin, téli zöld meténg, fűrgye gyík, zöld gyík, stb.)

Azonosítsd be a kötenger területén előforduló növényeket és állatokat!

9. Kornyi-tó.

Milyen közeten terül el a Kornyi-tó? Van néhány növény, amely jelzi Neked ezt a közeteket. Az egyik növény nevének betűit összekevertük. Melyik ez?
TAZOESZÜTTS

10. Gyűjtsd össze az őshonos háziállatok nevét!

1. Melyik állat neve hiányzik a szólásokból, közmondásokból?

- Magas _____-ről beszél.
- A _____-nak négy lába van, mégis megbotlik.
- Csökönys, mint a _____.
- A _____-at ábécére tanítja.
- Amelyik _____ ugat, nem harap.
- Nem eszi meg a _____ a telet.
- Akármeddig neveled a _____, csak _____ lesz belőle.
- Vak _____ is talál szemet.
- Amelyik _____ sokat kárál, keveset tojik.
- Olyan, mint a kerge _____.
- Erős, mint a _____.

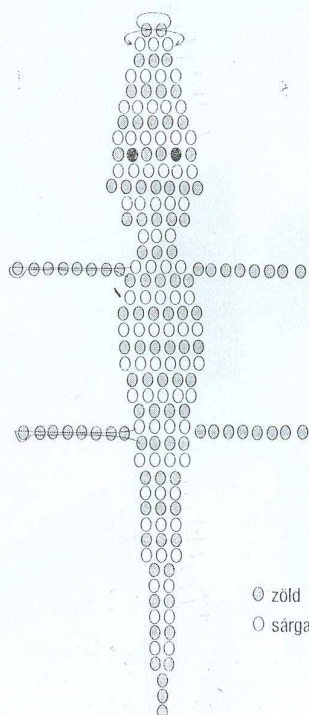
Készíts fényképet vagy rajzot azokról az állatokról, amelyeknek a nevével pótolni kell a hiányos mondatokat!

11. Afrika Múzeum

Írjátok le az Afrikában élő állatok nevét!

12. Kézműves foglalkozás Gyöngyfűzés – krokodil

KIS KROKODIL

Hozzávalók: 120 cm 25-ös vagy 30-as damil, kb. 3 g zöld, 2 g sárga gyerekfűző gyöngy, 2 szem fekete vagy barna a krokodil szemének.

Fűzése: A hasát és a hátát egyszerre készítjük. A damil a fűzés során a helyére ugrasztja a sorokat, de nem árt figyelniük a sorrendre. A háta mindig a zöld sor, a hasa a sárga. 120 cm-es damil közepére felűzzük 2 szem gyöngyöt. Hogy ne csússzon el, a rajz szerint vezetjük a damilt. Az első sor kettőszítja a damilunkat, így a továbbiakban két szállal fűzünk. Az egyik damilra felűzzük a következő sor szemét, a másik szállal vele szemben megismételjük (két szál megy a gyöngyök belsejében). Így haladunk végig a testen, kitérést csak a lábak jelentenek, amelyeket a következőképpen készítünk el: a sárga sor (16. sor) megfűzése után az egyik damilra 8 szem gyöngyöt veszünk fel. Az utolsót megkerülve 7 szem visszadugjuk a testig. A másik oldalon is elkészítjük a lábat, majd folytatjuk a testet a zöld sorral. A 26. sor után megfűzzük a 2. pár lábat, majd folytatjuk a fark végéig a már ismert módon. Az utolsó szem után dupla csomót kötünk a damillal, és pillanatragasztóval rögzítjük vagy lángnál összelvasztjuk.

13. Mészköfeltárás

FÖLDTÖRTÉNETI KOROK

TÁBLÁZAT AZ ERDEI ISKOLAI PROGRAMHOZ

MÉSZKŐFELTÁRÁSNÁL

ŐSIDŐ		4600 MILLIÓ ÉV
ELŐIDŐ		2600 MILLIÓ ÉV
ÓIDŐ	KAMBRIUM	285 MILLIÓ ÉV
	ORDODÍCIUM	
	SZILUR	
	DEVON	
	KARBON	
	PERM	
KÖZÉPIDŐ		235 MILLIÓ ÉV
	TRIÁSZ	
	JURA	
	KRÉTA	
ÚJIDŐ		
	<u>HARMADIDŐSZAK</u>	67 MILLIÓ ÉV
	EOCÉN	
	OLIGOCÉN	
	MIOCÉN	
	PLIOCÉN	
	<u>NEGYEDIDŐSZAK</u>	
	PLEISZTOCÉN (JÉGKOR)	2.5 MILLIÓ ÉV
	HOLOCÉN (JELENKOR)	10 EZER ÉV

**Mészköfeltárás
Feladatlap**

A mészkő, a-ben elhalt állatok, pl. és vázaiból keletkezett kőzet. Savas víz hatására

A zánkai lelőhelyen lévő mészkő az újidő-ban keletkezett, a-tengerben, melyről a nevét is kapta.

Ez a tenger fokozatosan kiédesedett, melynek következtében egyes kagyló és csiganezetségek elszaporodtak. Ilyenek például a díszes, hegyes, fúró alakúcsigák.

Ellenőrzésre:

Helyettesítsd be a következő kifejezéseket: Cerithium, kagylók, Szarmata, víz, oldódik, harmadidőszakában, csigák.

Vetélkedőhöz:

Önállóan, kifejezések megadása nélkül.

14. Az erdő felfedezése- séta a tanösvényen

Olvasd el figyelmesen az erdőről szóló szövegrészeket! Fogadd meg a tanácsokat!

HOGYAN VÉDHETED MEG AZ ERDŐT?

Figyelj! Járj nyitott szemmel az erdőben! Vedd észre a környezetkárosító hatásokat! Értesítsd róla a közeli természetvédelmi szervezetet!

Viselkedj! Az erdőbe gyalog vagy kerékpárral menj! Úgy járj ott, hogy ne zavarj élőlényeinek életét, nyugalmát! Ne hagyj magadról „emléket”!

Csatlakozz! Vegyél részt faültetési, madárvédelmi munkában!

Gyűjts! Gyűjtsd össze az erdőben található fém-, műanyag- és üveghulladékot!

Takarékoskodj! Ne pazarold feleslegesen a papírt, mert az az erdő fáiból származik!

Tanulj! Minél jobban ismered az erdőt, annál többet tehetsz védelméért!

Az erdő fohásza

Vándor, ki elhaladsz mellettem,
Ne emelj rám kezet!

Én vagyok tűzhelyek melege
hideg téli éjszakákon,
Én vagyok tomácod barátságos fedele,
melynek árnyékába menekülsz a tűző nap elől,
és gyümölcsem oltja szomjaidat.

Én vagyok a gerenda, mely házad tartja
És én vagyok az asztalod lapja,

az ágy, melyben fekszel,
a deszka, amelyből csónakod építed.

Én vagyok a házad ajtaja,
bölcsőd fája, koporsód fedele.
Vándor, ki elmész mellettem
hallgasd a kérésemet:

NE BÁNTSI!

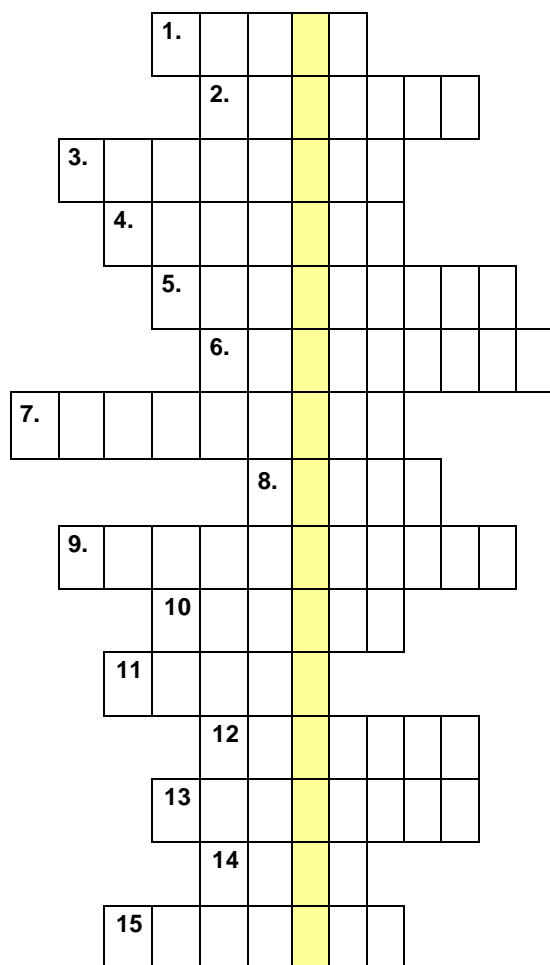
1. Figyeljétek meg az erdő kijelölt részletét! Hány lombszintet tudtok elkülöníteni? Rajzoljátok le!
2. Üljetek le, és figyeljétek meg, hogy melyik szintben látjátok a legtöbb élőlényt! Az előbbi rajzotokban tüntessétek ezt fel!
3. Van-e uralkodó fafaj, vagyis melyik fafajból van a legtöbb? Keressétek meg, határozzátok meg a határozókönyv segítségével!
4. Készítsetek az uralkodó fafajról kéreglenyomatot, grafitceruza és ennek a papírnak segítségével! (Ha van gyurma, azzal is lehet.)
5. Rajzoljátok körül a levelét! Találtok-e más növényi részt? Jegyezzétek le!
6. Induljatok sétára! Nézzetek a lábatok alá! Gyűjtsetek állati nyomokat! Ha nem védett területen vagytok, egy-egy mintát gyűjthettek, ha védett helyen jártok, akkor rajzoljatok, jegyzeteljétek, esetleg fotózzatok! Ha van nyomhatározótok, azonosítsátok be a „tetteseket”, ha nincs, próbáljatok magatok rájönni (állatnyomok, rágott tobozok, tollak, csigaház, kitinpáncél darabok, bagolyköpet stb.)!
7. A séta során mivel találkoztatok? Jegyezzétek le! (Növények Gombák Állatok)
8. Milyen környezeti elemeket figyeltetek meg?
 - Természetes
 - környezeti elemek
 - Nem természetes
 - környezeti elemek
 - (pl. szemét, autótutak,
 - Épületek

15. Vetélkedő (záró)

- Településünktől Zánkáig gyűjtsd össze a településneveket!
- Növényismeret (az erdei iskolában megismert növények felismerése képekről)
- Állatismeret (Az Afrika múzeumban, és Salföldön megismert állatok képének felismerése)
- Puzzle, kép összerakása
- Rókavadászat (elrejtett rókák keresése)
- Keresztrejtvény kitöltése
- Totó
-

Fejtsd meg a keresztrejtvényt!

1. Balatont feltöltő folyó
2. Apátsági altemplomában nyugszik I. András király
3. Zánka patakja
4. Bakony kőzete
5. Kő.....
6. Ebben a megyében található Zánka
7. Geológiai bemutató hely
8.medence, kirándulásunk helyszíne
9. Régen a Balaton öble volt
10. Táborunk színhelye
11. Kocsánytalan tölgy termése
12. Hegyestű vulkáni kőzete
13. Őshonos állatok bemutató helye
14. Balaton vizét a Dunába vezeti
15. Kiszáradt dolina tó neve

Mi a megfejtés?

Mit tudtok róla? Ki tud több jellemzőt gyűjteni?

TOTÓ

Az erdei iskolai program záró vetélkedőjéhez

1. Melyik megyében fekszik Zánka?

- 1. Veszprém
- 2. Győr-Moson-Sopron
- x. Vas

2. Hány megye határolja a Balatont?

- 1. kettő
- 2. három
- x. négy

3. Melyik nemzeti park területén található Zánka?

- 1. Balaton-felvidéki Nemzeti Park
- 2. Órségi Nemzeti Park
- x. Fertő-Hanság Nemzeti Park

4. Melyik a Balaton-felvidéki NP. címernövénye?

- 1. fekete kökörccsin
- 2. leánykökörccsin
- x. lisztes kankalin

5. Mikor alakult meg a Balaton- felvidéki NP.?

- 1. 1972.
- 2. 1997.
- x. 2000.

6. Hogyan keletkezett a Balaton medencéje?

- 1. süllyedéssel
- 2. szélvájta mélyedéssel
- x. vulkáni kráterben

7. Hogyan keletkezett a Hegyestű?

- 1. gyűrődéssel
- 2. vetődéssel
- x. vulkáni működéssel

8. Milyen kőzet építi fel a Hegyestűt?

- 1. bazalt
- 2. bazalttufa
- 3. mészkő

9. Milyen magas a Hegyestű?

- 1. 437 m.
- 2. 337 m.
- x. 537 m.

10. Melyik medencében fekszik Hegyestű?

- 1. Tapolcai-medence
- 2. Pécselyi-medence
- x. Káli-medence

11. Mikor indult meg a hegyestűi vulkánosság?

- 1. 20 ezer éve
- 2. 2 ezer éve
- x. 5-6 millió éve

12. Milyen keletkezésű a Kornyi-tó?

- 1. kráter-tó
- 2. dolina-tó
- x. árkos-tó

13. Hol található a „Koldus-mező”?

- 1. Kornyi-tónál
- 2. Tihanyi félszigeten
- x. Zánkán

14. Milyen kőzet alkotja a kőtenger anyagát?

- 1. mészkő
- 2. gránit
- x. homokkő

15. Miből keletkezett a kőtenger anyaga?

- 1. kavicsból és homokból
- 2. kavicsból és agyagból
- x. mészkőből és homokból

15. Hol keletkezett a kőtenger anyaga?

- 1. Balatonban
- 2. Szarmata-tengerben
- x. Pannon-tengerben

16. Mikor keletkezett a kőtenger anyaga?

- 1. 65 millió éve
- 2. 9-10 millió éve
- x. 2-3 millió éve

17. A külső erők milyen formákat alakítottak ki a kövek felszínén?

- 1. „madáritatókat”
- 2. búvóhelyet
- x. fészkelőhelyet

18. Mit nevezünk félszigetnek?

- 1. vízzel körülvett szárazföldet
- 2. szárazföldnek a vízbe nyúló

részt

- x. víznek a szárazföldre nyúló

részt

19. Tavak pusztulásának helyes sorrendje:

- 1. tó-fertő-mocsár-láp-szárazulat
- 2. tó-láp-mocsár-fertő-szárazulat
- x. fertő-tó-mocsár-láp szárazulat

20. Mi a neve az üdülő területén keresztül folyó pataknak?

1. Sió
2. Csorsza

Kisbéri Többcélú Kistérségi Társulás
TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0032

x. Zala

Esti mese

A TIHANYI KECSKEKÖRÖM

Tihany másik nevezetessége a tihanyi kecskeköröm. Valójában ez egy Pannon-tengerben élt kagyló - a *Congeria unguia caprae* - maradványa. A kagyló jóval nagyobb volt, de mára csak a kemény háromszög alakú sarka maradt meg. Más kagylók és csigák is megmaradtak a pannóniai rétegekben, de ismeretségében messze elmaradtak a kecskeköröm mögött. Pedig a két háború között a *Cardium apertum* nevű kagylót úri főköttő, vagy menyasszonyfőköttő néven árulták a tihanyi gyerekek. Lelőhelye a Fehérpartokon volt, de ép alig volt közöttük, mert a törékeny héja ásás közben könnyen összetört.

A kecskeköröm híressé válásában nagy szerepe lehetett **Garay János regéjének**, amelyben leírta a tihanyi visszhang és kecskeköröm keletkezésének mesészerű történetét. A kikötőbe érkező kirándulókat a helyi gyermekek azonnal körülvették, és igen rámenősen kínálták pár fillérért marokszámra a kecskekörmököt.

Kedves színfoltja volt a gyereksereg a kikötőnek, több visszaemlékezésben, útikönyvben olvashattunk róla. A kagylómaradványok nagy számban kerültek elő a Gödrösben és a Fehérparton, néhány méterrel a mai Balaton vízszintje fölött. Főleg a gödrösi kecskekörömbányák voltak gazdagok. Itt egymást érték a tihanyi gyerekek által vájt gödrök; innen származik a mai **Gödrös** elnevezés is.

A Tihanyi visszhang és a kecskekörömök regéje, Garay János mondája alapján

A régi szép időkben
Egy szép királyleány
Aranyszőrű kecskéket
Őrzött Tihany fokán.

De büszkeség kapá meg
A leánykát a vad negéd
Hallván, mi szép, mi bájos
Most ajakán a beszéd.

Sok kincssel ért fel a nyáj
Mely a hegyen legel.
Még többel a leányka
Szépsége ékivel.

Mint pénzfukar kincsével
Bánt nyelve bájaival;
Nem zenge csak magának
E csattogányi dal

Szemének, éj-hajának,
Arcának párja nincs:
Csak rózsabimbó ajakán
Van néma bús bilincs.

Isten dicsőségére
Meg nem nyitotta azt,
Szegénynek panaszára
Nem zenge lágy vigaszt

Adj szép leány nyájadból
Egy csésze friss tejet
Beteg fiam számára
S megoldom nyelvedet.

Testvérnek és barátak
Irigyen zárta be,
Az esdő szerelemnek
Nem nyílt meg kőszíve

Szólt Balaton tündére,
Az ősz hullámkirály,
Ajkáról térdig érvén
A hófehér szakáll.

Amily hamar megnyerte
Sok ifjúnak szívét,
A rózsaláncot göge
Oly rögtön tépte szét.

Adott tejet fiának
A szép királyleány
S a szót a víz királya
Megoldotta ajakán.

Csak egyet vitt sírjába
A mélyebb érzet;
Fiát a tókirálynak,
Ki érte elepedt.

S csengőbb lőn szép ezüstnél,
A méznél édesebb
A szép leány beszéde:
Meggyógyult a beteg.

Az aranyzőrű nyájnak
Tejéből itt szegény
Bűvös varázsszerelmet,
Mely méreg lett szívén.

A tónak ősz királya
Haragra gyúlt ezért
A bércről a leányra
S a nyádra átkot kért.

A bérc tüzet bocsátott,
Sziklája mind kigyúlt;
Három nap három éj,
mint Itélet napja dült.

A nyáj a Balatonba
Rohant, de benn veszett-
A tó máig is kihányja
A kecskekörmöket.

A lányt pedig örökre
Bűbáj kötötte meg,
Foglyául tartá máig
Ki tudja, mely üreg?

Szemmel nem látja senki,
Kézzel nem fogható-
De bárki megszólítja
Visszhangja hallható.

Mert büntetésül mondta
A tündér átka ki:
Hogy nyelvével lakoljon.
Mellyel vétett neki.

S ki csengő szép szavával,
Kevélyen visszaélt,
Istennel és emberrel
Negédből nem beszélt

Most- bárki szóljon hozzá
Bár gazdag és szegény:
Felelni köteles rá
E bércek tetején.

Tihanyi apátság

A mai apátság helyén Tihany alapítása után (1055) monostort és királyi temetkezőhelyet építtetett I. András királyunk, amelyet bencés szerzeteseknek adományozott. A környék védelmére a XIII. században várat emeltek, amelynek falát a korabeli templomhoz illesztették.

A török időkben fontos végvári szerepe volt, bár várőrsége a 100 főt soha nem haladta meg (a templom puskaporraktár lett, több mint 100 évig), sohasem tudták huzamosabb ideig elfoglalni a törökök. A bécsi udvar azonban 1702-ben leromboltatta. Az építőanyagából emelték a mai templomot, amely 1754-ben készült el. A bencés rend - az évszázadok során többszöri feloszlás után - 1990-ben visszakapta az apátságot.

Figyelmesen nézz körül a Tihanyi apátságban! Találd meg a kérdésekre a választ!

- Milyen stílusban épült az apátság?
- Milyen jegyek utalnak erre?
- Melyik királyunk nyugszik a Tihanyi Apátságban?
- A mennyezetképeket Lotz Károly, Deák-Ébner Lajos és Székely Bertalan festették. A templom ékessége a szószékkosár, amelynek alján - az egyháztudósok szobrai – Szent Ambrust, Gergely pápát, Jeromost, Ágostont láthatjuk. Mit tartanak a kezükben?
- Menjetek le az altemplomba a szemben lévő lépcsősor bal oldalán!
Az 1055-ben megépített román stílusú altemplom megőrizte eredeti formáját, egyik legértékesebb műemlékünk. Melyek a román stílusjegyek?
- Írjátok le a sírfeliratot!
- A sírral szemben a falon az alapítólevél másolata látható, amely a legrégebbi írott magyarnyelvemlékünk. Latin szövegében kb. 100 magyar szó, rag, képző található. Mikor íródott?
- Milyen írásos nyelvelmékeink vannak még?
- Hol őrzik az eredeti alapítólevelet?
- A Tihanyi-félszigeten a század 20-as éveiben Bittera Gyula francia mintára telepítette ezt a növényt, amelyből jó minőségű illóolajat állított elő. Utolsó maradványuk nagyobb tömegben, a Tihanyi-félszigeten az Apáti-hegy déli oldalán található. Melyik ez a növény?

Elégedettség kérdőívek (tanulói, tanári értékelő lapok)

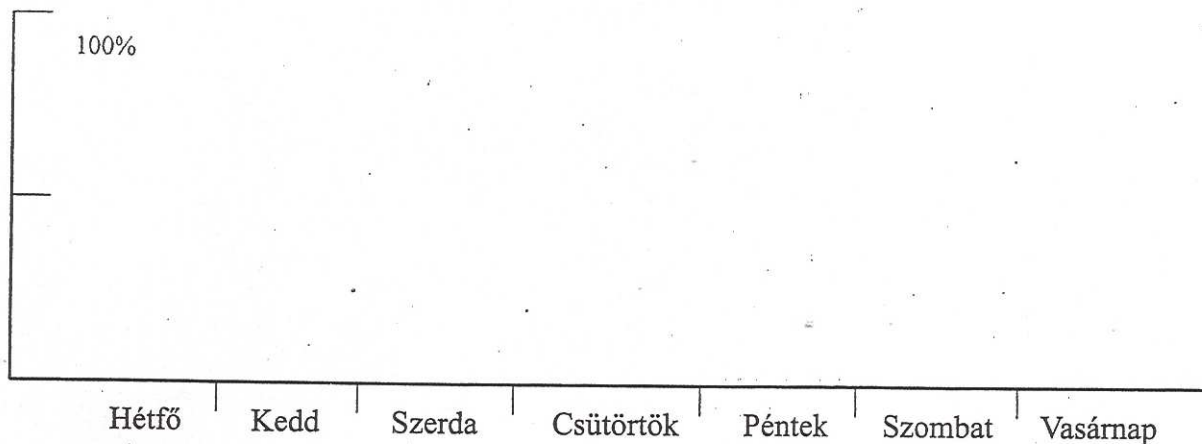
ÉRTÉKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)							
Reggeli							
Délelőtti foglalkozás							
Ebéd							
Délutáni foglalkozás							
Vacsora							
Esti program							
Egyéb megjegyzés							

Hangulat-jelentés

Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire éreztél jól magad!!

Örömed - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

ÉRTÉKELŐ LAP AZ ERDEI ISKOLA PROGRAMJÁBAN RÉSZT VEVŐ PEDAGÓGUS SZÁMÁRA

Pedagógus véleménye	1-egyáltalán nem jellemző, 5-teljes egészében jellemző				
A kompetencia alapú oktatás célkitűzései jól megvalósultak	1	2	3	4	5
A tanulók aktívan részt vettek a foglalkozásokon	1	2	3	4	5
A tevékenységek felkeltették a tanulók érdeklődését	1	2	3	4	5
A környezettudatos magatartás szemléletét sikerült kialakítani	1	2	3	4	5
A helyi sajátosságokat jól ki tudtuk használni	1	2	3	4	5
Megtörtént a tanulók előzetes felkészítése	1	2	3	4	5
A tanulók előzetes ismeretei felhasználásra kerültek	1	2	3	4	5
A tanulók motiváltak voltak	1	2	3	4	5
A tanulók eltérő képességeiknek megfelelő feladatokat kaptak	1	2	3	4	5
A szociális kompetenciák fejlesztése megvalósult	1	2	3	4	5
Tanulói munka értékelése					
Kíváncsiak és érdeklődőek voltak	1	2	3	4	5
Segítették egymást	1	2	3	4	5
Fegyelmezetten dolgoztak	1	2	3	4	5
Meghallgatták egymás véleményét	1	2	3	4	5
Képesek voltak az egymástól való tanulásra	1	2	3	4	5
Tudtak csoportban dolgozni	1	2	3	4	5
Munkájuk önértékelését jól végezték	1	2	3	4	5

ÉRTÉKELŐ LAP AZ ERDEI ISKOLA PROGRAMJÁBAN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMÁRA

Kedves Tanuló! Értékeld az erdei iskolában töltött napokat a felsorolt szempontok szerint! (bekarikázással válaszolj!)

Tanulói önértékelés	1-egyáltalán nem jellemző, 5-teljes egészében jellemző				
Jól éreztem magam az erdei iskolában	1	2	3	4	5
A legjobb tudásom szerint vettem részt a foglalkozásokon	1	2	3	4	5
Sokat tanultam az erdei iskolában	1	2	3	4	5
Érdekesek voltak a foglalkozások	1	2	3	4	5
Segítettem a foglalkozásokon társaimnak	1	2	3	4	5
Segítettek a társaim a foglalkozásokon	1	2	3	4	5
Szívesen vettem részt a csoportmunkában	1	2	3	4	5
A foglalkozások alkalmával jobban megismertem társaimat	1	2	3	4	5
Jobban odafigyelek a természet és környezetvédelemre	1	2	3	4	5

Dokumentáció

Megérkeztünk

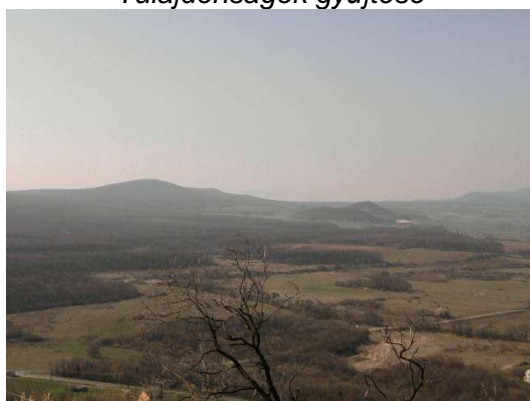
Víz vizsgálat

Tulajdonságok gyűjtése

Történetet hallgatunk

Panoráma

Afrika Múzeum

Játszótéren. Mikor van egyensúlyban a hinta?

Esti takaródó előtt

A Balaton élővilága

Elmélyülten dolgozunk

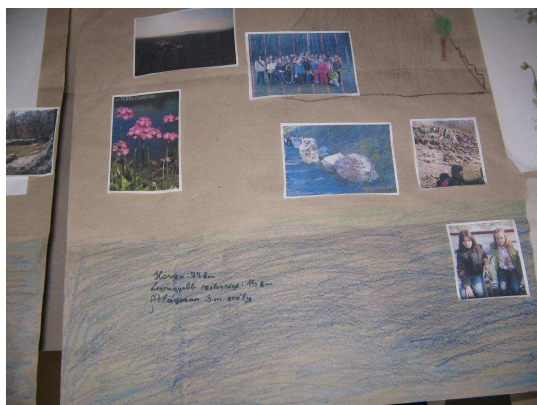

Ingókő a kőtengernél

A Hegyestű lábánál

Élmények rendszerezése az iskolában

Tanulócsoportok értékelése

Vörösbegy

ÉRTÉKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)	Kedd	Szerda	Csütörtök				
Reggeli	bunyon reggeli finom!						
Délelőtti foglalkozás	szokásos feladat				Körmönjűk nagy itt		
Ebéd	—	—	—		Budánk: Kincsi, Dica,		
Délutáni foglalkozás	Balaton	—	—		viki, Piti, Zoli.		
Vacsora	—	—	—				
Esti program	—	—	—				
Egyéb megjegyzés	—	—	—				

↓
Nagyon tetszett minden! Jókedves nap volt!

Hangulat-jelentés
Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire érezted jól magad!!

Örömd - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

Nagyon tetszett minden nap! Nagyon érdekes volt! pl.: hagyott ki nyelvtanulást
Szép volt a táj! Nekünk nem fogja nézteni ki a nagy, így is csak elmehetünk
térünk haza! Körmönjűk! 😊
Dica, Kincsi, Zoli, Viki, Piti

Jehán tigrisek

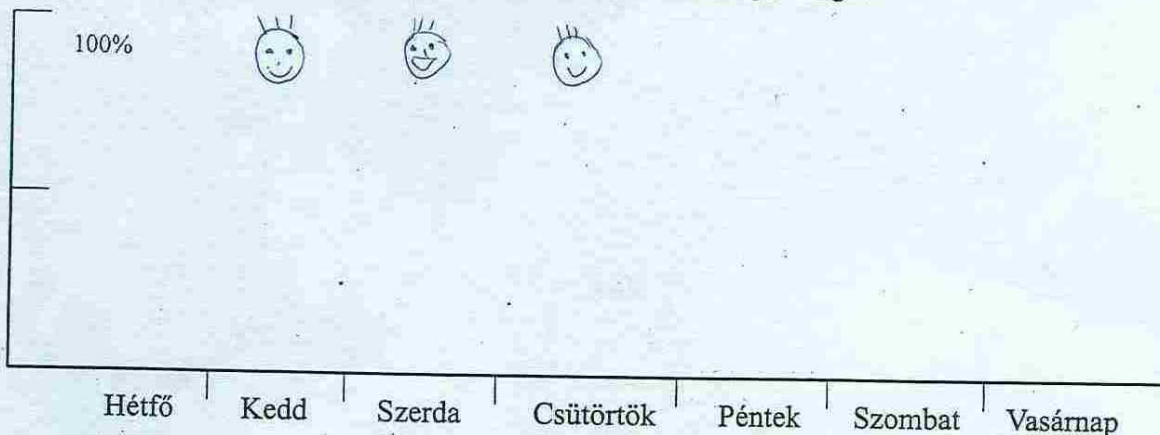
ÉRTÉKEKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)	kedd	szombat	csütörtök	hétfő			
Reggeli	-	5	5				
Délelőtti foglalkozás	-	5	5				
Ebéd	-	5	5				
Délutáni foglalkozás	5	5	5				
Vacsora	5	5	5				
Esti program	5	5	5				
Egyéb megjegyzés	jó	nagyon jó	szuper				

Hangulat-jelentés

Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire éreztél jól magad!!

Örömed - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

csütörtök: A mai nap volt a legjobb, mert volt mozgás a szabadban és még fizetés, ami nagyon jó, mert megtanultuk, hogy kell csinálni.

MINDEN KIRÁLY VOLT!

Venevörök

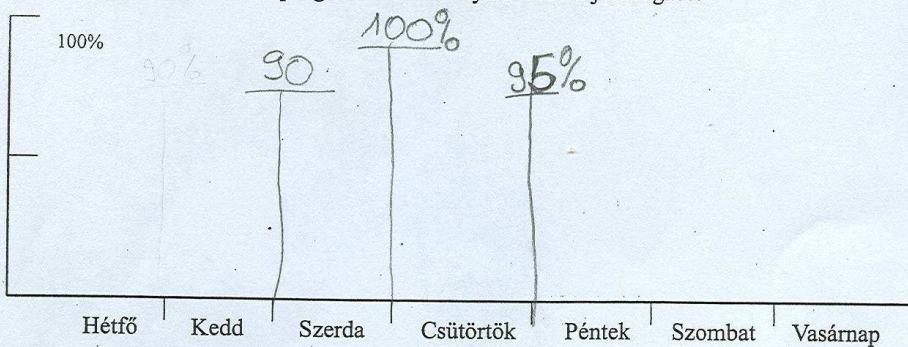
ÉRTÉKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)	04.6.	04.07	04.08				
Reggeli	5p.	5p.	5p.				
Délelőtti foglalkozás	4p.	5p.	4p.				
Ebéd	5p.	5p.	5p.				
Délutáni foglalkozás	5p.	5p.	4p.				
Vacsora	5p.	5p.	5p.				
Esti program	5p.	5p.	5p.				
Egyéb megjegyzés							

Hangulat-jelentés

Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire érezted jól magad!!

Örömed - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

😊 játékosan dolgozok

☹️ bent foglalkozás

[= Capak! =]

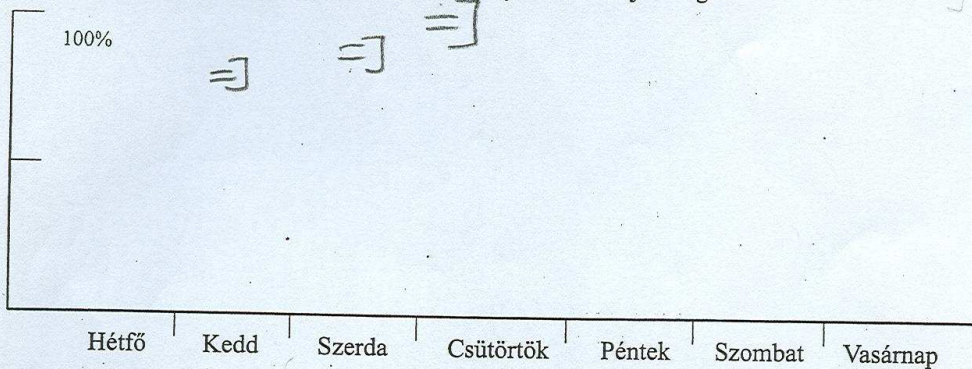
ÉRTÉKEKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)	04.06.	04.07.	04.08.				
Reggeli	—	5	5				
Délelőtti foglalkozás	4	5	4				
Ebéd	—	4	5				
Délutáni foglalkozás	5	5	5				
Vacsora	5	4	5				
Esti program	5	5	5				
Egyéb megjegyzés	—	—	—				

Hangulat-jelentés

Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire éreztél jól magad!!

Örömed - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

reggeli, Afrika múzeum
sportpálya, majom

jegyzetelés: kevesebb jegyzet

Jaguánol

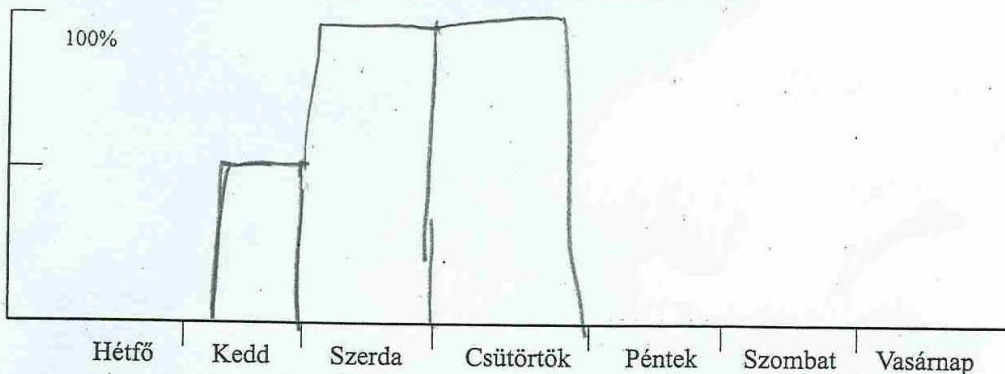
ÉRTÉKEKELÉS

A hét programja:

Dátum (hónap, nap)	2010.5.6.	2010.5.7.	2010.5.8.	2010.5.9.			
Reggeli	Finom	jó	Finom				
Délelőtti foglalkozás	jó	jó	jó				
Ebéd	Finom	Finom	Finom				
Délutáni foglalkozás	Közepes	Közepes	jó				
Vacsora	jó	jó	nagyon jó				
Esti program	Közepes	Közepes	Közepes				
Egyéb megjegyzés	-	-	-	-	-	-	-

Hangulat-jelentés

Találj ki magadnak valamilyen figurát vagy jelet! Minden este gondold végig, milyen volt az a napod! A kiválasztott jelet rajzold olyan magasra, ami megmutatja az aznapi hangulatodat, hogy mennyire tetszettek a programok és mennyire éreztél jól magad!!

Örömed - Bánatod

Mi az, ami nagyon tetszett és mi az, ami nem? Ami nem tetszett, azon hogyan változtatnál, hogy jobb legyen?

Finom, boltban menés,
erdei tájéka, csuszorás

seta, csuszorás
nem tudtam a szomszéd
velem a családunkkal

Változtatás: társból vizsgálmasalt,